

Спартыўна-тэхнічны факультэт БНТУ — самы малады ва ўніверсітэце. І, дарэчы, першы інжынерны факультэт на поставаецкай прасторы, дзе рыхтуюць спецыялістаў інжынернага профілю для спартыўнай індустрыі. Падрыхтоўка спецыялістаў вядзецца па трох спецыяльнасцях: “Тэхнічнае забеспячэнне эксплуатацыі спартыўных аб’ектаў”, “Тэхнічнае забеспячэнне спартыўных тэхналогій” і “Праектаванне і вытворчасць спартыўнай тэхнікі”.

У тым, што наладжваць вытворчасць падобнага абсталявання ў Беларусі немагчыма, загадчык кафедры спартыўнай інжынерны ўзгледзіў. Значна больш рацыянальна, на яго думку, з’яўляецца мадыфікацыя для спартыўнай галіны ўжо вядомых у іншых сферах распрацовак.

Сёння ў асяродку кафедры спартыўнай інжынерны апаратна-праграмы комплекс Tekscan, з дапамогай якога можна ажыццяўляць бесправодную рэгістрацыю і аналіз апорных узамадзейняў розных участкаў цела спартсмена.

гатуўнасці пляцоўкі. Не даўня, што будучы спецыялісты тэхнічнай эксплуатацыі спартыўных аб’ектаў у краіне на вагу золата.

“Іх не рыхтуюць пакуль нідзе на поставаецкай прасторы, мы першымі ўваў гэтую спецыяльнасць. Цяпер да нас прыязджаюць вучыцца расійскія студэнты.

Да нядаўняга часу Беларусь не магла пахаўляцца такой тэхнічнай забеспячэння аб’ектаў тэхнічных сродкамі. Сёння тыя ж судзілі працуюць з дапамогай ца-

вынкам супрацоўнітва комплексу “Мінск-Арэна” і БНТУ стала распрацоўка спецыялістамі ўніверсітэта прыбора з відэаочнай назвай слізагаметр, галоўнай функцыяй якога з’яўляецца вызначэнне якасці льдавой паверхні.

“Прыбор ужо быў вядомы ў сусветнай практыцы, аднак гэты штучны тавар, які вырабляецца і выкарыстоўваецца ў індывідуальным парадку. Пасля надання слоўскага імпульсу, рухомая платформа слізагаецца па лёдзе 20—25 метраў. У гэты час спе-

рабуе сур’ёзнай работы. Спецыялісты тэхнічнай эксплуатацыі аб’ектаў робяць яе больш якасна і хуткай.

Гэта толькі пачатак!

Акрамя БНТУ, яшчэ шэсць універсітэтаў свету адзінаюць падрыхтоўку па спецыяльнасці Sports engineering. Палітай актыўна супрацоўнічае з Стрыкландскім універсітэтам Вялікабрытаніі, а таксама з даследчым цэнтрам Бостанскага ўніверсітэта, які спецыялізуецца на распрацоўцы электраграфічных метадаў ацэнкі нервова-

Спартыўная інжынерныя ў Беларусі: ад дыягнастыкі спартсменаў да вытворчасці лёду

Спартыўная інжынерныя не так даўно асацыявалася ў беларусаў з выключна замежнымі тэхнічнымі і тэхналагічнымі распрацоўкамі, маўляў, нам далёка да краін, дзе існуюць спецыяльныя праграмы навукова-тэхнічнага забеспячэння спартыўнай сферы. Аднак, як аказалася, такой невялікай краіне, як Беларусь, зусім не абавязкова нанова вынаходзіць велоспед, значна эфектыўней правільна яго мадыфікаваць і прымяніць для сябе. Загадчык кафедры спартыўнай інжынерны спартыўна-тэхнічнага факультэта Беларускага нацыянальнага ўніверсітэта Валерый Яўстаф’евіч Васюк упэўнены: самым першым крокам павінна стаць разуменне сваіх праблем, толькі так можна выйсці на іх вырашэнне.

З чамаданами, поўнымі канспектаў

Мой суразмоўца з тых людзей, з кім можна смела ісці ў разведку. Хаця б па той прычыне, што ён угатым плане чалавек вопытны. Яшчэ ў савецкія часы, займаючыся развіццём коннага спорту, па некалькі тыдняў праводзіў у замежных камандзіроўках, раскрываючы прафесійныя сакрэты канкурэнтаў, занатоўваючы тое, што ўбачыў і пачуў. І калі яго калегі ехалі з замежжа з дафішчымі ў той час красоўкамі, Валерый Васюк вёз чамаданы, поўныя канспектаў і часопісаў.

Тагата натхнення, на яго думку, не хапае сучаснаму маладому пакаленню. З 30 студэнтаў знойдзецца толькі пяцёрка тых, хто разумее, што існасць не ў хуткіх гарах, тых, хто нацэлена на развіццё спартыўнай інжынернай навукі.

“Сёння спорт знаходзіцца на мяжы чалавечых магчымасцей. Усё больш прагрэс з’яўляецца ад высокатэхнічных сродкаў падрыхтоўкі і дыягнастыкі спартсменаў. Напрыклад, у плаванні размова ідзе пра тысячныя долі секунды. І спецыялісты ламаюць галаву над тым, як зрабіць старт ці тэхніку развароту максімальна рацыянальна і эфектыўна. У кіданні кап’я, молата важна дакладна разумець, як працуе нервова-мышачны апарат спартсмена, як размяркоўваецца мікмышачная кватэрнацыя... І калі 30 год назад трэнер мог гадзінамі разлічваць жожны рух спартсмена на міліметравай паперы, то цяпер дзякуючы сістэмам відэазачыну мы атрымліваем практычна рух спартсмена ў 3D-фармаце ў рэжыме аналіза.

На дадзены момант з тэхнічнай спецыяльна-фізічнаю, тэхнічнаю, тактычнаю, тэхніка-тактычнаю і нават маральна-валяваю. Усё можна вымераць у лічбах”.

на з прадметамі знешняга асяроддзя. На экране манітора — ступня канькабежца, кожная з зон якой пазначана асобным колерам. Побач табліца, дзе фіксуецца ўсе паказчыкі работы ступні на розных участках дыстанцыі. Загадкавая для дылетантаў спалучэнні лічбў расказваюць прафесіяналам, як можна скараціраваць трэнервачы працэс, каб палепшыць вынік. Праблема ў іншым: трэнеры на відах спорту, здольных “чытаць” паказчыкі, у краіне адзіны.

Дзеля справядлівасці трэба адзначыць, што інтарэс да спасцжэння новых тэхналогій з боку прадстаўнікоў спорту ўсё ж існуе. Спецыялісты кафедры маюць вопыт супрацоўнітва з канькабежцамі, фігурыстамі, лыжнікамі, плывцамі і інш. Асобны навукова-метадычны аддзел сёння створаны на базе Брэсцкага абласнога цэнтру алімпійскай падрыхтоўкі па водных відах спорту. Для падрыхтоўкі плывцоў закуплена самае простае абсталяванне. Прадстаўнікі спартыўнай інжынерны ставяць перад сабой задачу-мінімум: арганізаваць прабную гадзювую праграму, якая б паказвала трэнерам, як можна ўжо на пачатковым узроўні падрыхтоўкі спартсменаў выкарыстоўваць сістэму навукова-тэхнічнага забеспячэння трэнервачнага працэсу.

Спецыялісты на вагу золата

Спорт стаў галоўным трендам 2014 года. Алімпійскія гульні ў Сочы, чэмпіянат свету па футболе ў Бразіліі прыцягнулі ўвагу бальшычыкаў усяго свету да грандыёзных спаборніцтваў, а значыць, і да спартыўных аб’ектаў. У Беларусі сёння таксама няма недахопу ў разнастайных спартыўных арэнах, а вольне недахопу ў спецыялістах, здольных іх абслугоўваць, ёсць!

Не так даўно сталічным аматарам баскетбола даяволося стаць сведкамі інцыдэнту: запрошаныя на міжнародны турнір гульцы адмовіліся пачынаць матч па прычыне неапажынай

лай аўтаматызаванай сістэмы, якая забяспечвае падлік ачкоў, сувязь з камментатарамі і г.д. А як іншай? Гледзячы на канале з кубкам кавы, втрымліваць самую свежую інфармацыю.

Цяжка паверыць, што яшчэ некалькі гадоў назад мы не маглі правесці практычна ніводнага значнага мерапрыемства без удзелу прадстаўніцка кампаніі, якая ўсталявала нам абсталяванне. Прыязджаў чалавек са сваім “чамаданчыкам”, і толькі ён меў доступ да інфармацыйна-вымяральных сістэм, якія забяспечвалі рэгістрацыю спартыўных вынікаў і электронныя дакументазаварт працэдуры рэгістрацыі. Нашы спецыялісты глядзелі на яго як на чалавек з іншай планеты”.

Студэнты спартыўна-тэхнічнага факультэта на ўсіх этапах навучання праходзяць практыку на базе сучасных спартыўных комплексаў, у кампаніях, якія пастаўляюць, маніруюць і абслугоўваюць абсталяванне выдучых сусветных вытворцаў. На базе імятпрофільнага культурна-спартыўнага комплексу “Мінск-Арэна” створаны філіялы кафедры спартыўнай інжынерны. Улічваючы спецыфіку аб’екта, менавіта тут са студэнтамі праходзіць практычныя заняткі па дысцыпліне “Халадзільнае абсталяванне спартыўных збудаванняў”, а таксама па дысцыплінах “Тэхнічнае забеспячэнне правядзення спартыўных мерапрыемстваў”, “Міжнародныя рэгламенты спартыўных аб’ектаў”, “Сістэмы дыспетчарызавання спартыўных аб’ектаў”.

Мала хто ведае, якія намяганія каштуе стварэнне якаснага лёду. Валерый Васюк падкрэслівае, што для кожнага віду спорту павінна быць сваё тэмпература і цвёрдасць.

цыяльныя датчыкі здымаюць патрэбныя параметры і перадаюць іх спецыялістам. На маніторы мы можам бачыць, на якім участку які каэфіцыент троніа. На павароце, на прамой, на знешнім ці на ўнутраным участку трасы... Якая якасць гледзюў, бо гэты таксама ўзаемазвязаны паказчык”.

У 2017 годзе чакаецца першы выпуск па спецыяльнасці “Тэхнічнае забеспячэнне эксплуатацыі спартыўных аб’ектаў” спартыўна-тэхнічнага факультэта БНТУ. І, як прызнаецца мой суразмоўца, ужо даўно на яго стала ляжыць поўная палка залытаў. Акрамя Мінска-Арэны, кафедра супрацоўнічае з Палацам спорту, Барысаўскай Арэнай і інш. Дарэчы, у Барысаўе на маладых спецыялістаў, якія праходзілі там перадапытную практыку, ускладаюць вялікія надзеі і стараюцца затрымаць.

Трэба адзначыць, што амаль усё падобныя аб’екты, пачынаючы ад Мінска-Арэны і да аб’ектаў у малых гарадах, выконваюць функцыі не толькі спартыўных, але і культурных пляцовак. Трансфармацыя з аднаго віду пляцоўкі ў другі пат-

мышачнага патэнцыялу чалавек. У цэнтры ўвагі амерыканскі спецыялістаў — праблема, звязаная са стабільнасцю мышцаў, павышэннем працаздольнасці, амерыканская кампанія Delays з’яўляецца распрацоўчыкам сістэмы бесправоднай рэгістрацыі біяэлектрычных патэнцыялаў. У супрацоўніцтве з беларусамі яны зацкіліліся: для прадстаўнікоў ЗША гэта паўшыроўнае геаграфічна даследаванне і палітычнае ўмяшанне для іх спартыўную сферу. Акрамя таго, у Беларусі яны маюць магчымасць паспрабаваць сваё абсталяванне на спартсменах высокага класа, у той час як на радзіме атрымаць доступ, скажам, да чэмпіёна свету ў алімпійскага чэмпіёна з’яўляецца задачай выключна няпростай.

Ужо сёння на кафедры спартыўнай інжынерны БНТУ прыходзіць пранавоў аб супрацоўніцтве ад сусветна вядомых кампаній, а таксама з суседніх краін, дзе няма падобных метадаў даследаванняў у галіне спорту. А яшчэ факультэт жыве ідэяй падрыхтоўкі інжынерна-трэнераў. Ва ўніверсітэце ўзгледзілі: гэта толькі пачатак!

Наталля АЛЁХІНА.
alohina@ng-press.by

